

Mgr. Marcela Spěváčková

Venkov ve vrchoném středověku

VY_32_INOVACE_233

Marcela Spěváčková Venkov ve vrchoném středověku
VY_32_INOVACE_233

Základní škola Rokycany, ulice Míru 64
337 01 Rokycany

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Vyučovací předmět: Dějepis

Ročník: 7

Vyučující: Mgr. Marcela Spěváčková

Anotace: Zpracování prezentace v SMART Notebook

Téma: Venkov ve vrcholném středověku

Kolonizace, život a práce zemědělců, proměny vesnice

Výklad učiva, doplněno obrázky, diagramem

Jazyk:

Čeština

Očekávaný výstup :

Žáci se seznámí s životem a prací zemědělců, se středověkou kolonizací a s proměnami na vesnici v období vrcholného středověku

Datum vytvoření: prosinec 2012

Marcela Spěváčková Venkov ve vrcholném středověku
VY_32_INOVACE_233

Venkov ve vrcholném středověku

Marcela Spěváčková Venkov ve vrcholném středověku
VY_32_INOVACE_233

Změny v zemědělství

Orba - pluhem

Vláčení - branami

Zapřahání dobytka:

1) do chomoutu (koně)

2) do jařma (jha) - voli, krávy

Setí, sklizeň, svoz, mlácení

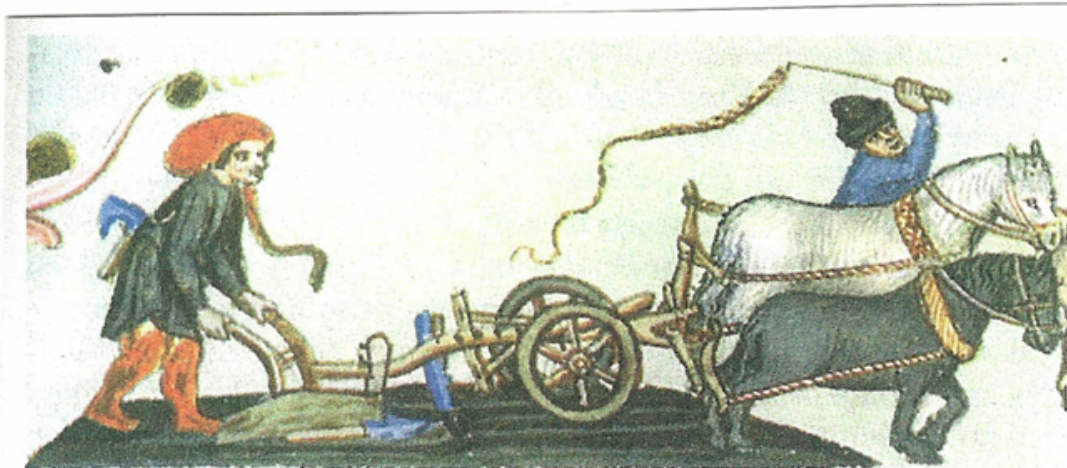

Trojpolní hospodaření

Orba pluhem

Změny v zemědělství

Oráč s koňmi zapřaženými do chomoutu

1

Marcela Spěváčková Venkov ve vrchném středověku
VY_32_INOVACE_233

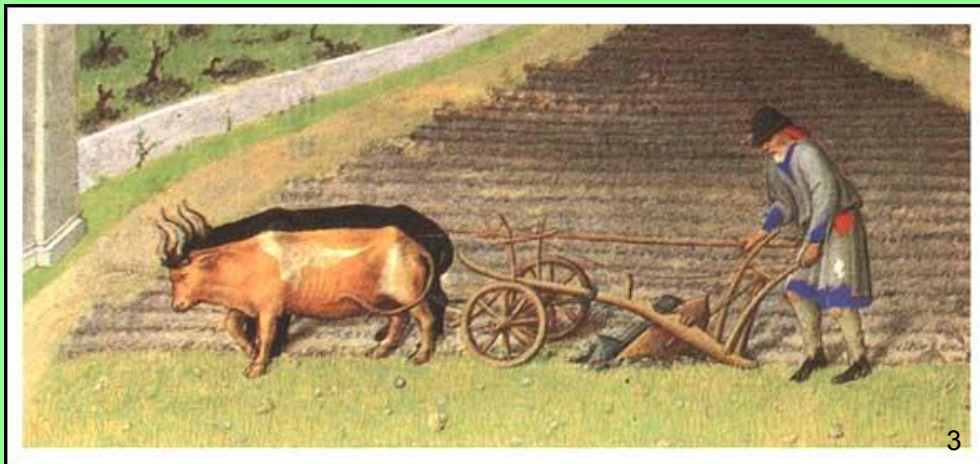
Orba pluhem

<http://stredoveky-jarmark.webnode.cz/zemedelstvi/>

Marcela Spěváčková Venkov ve vrchném středověku
VY_32_INOVACE_233

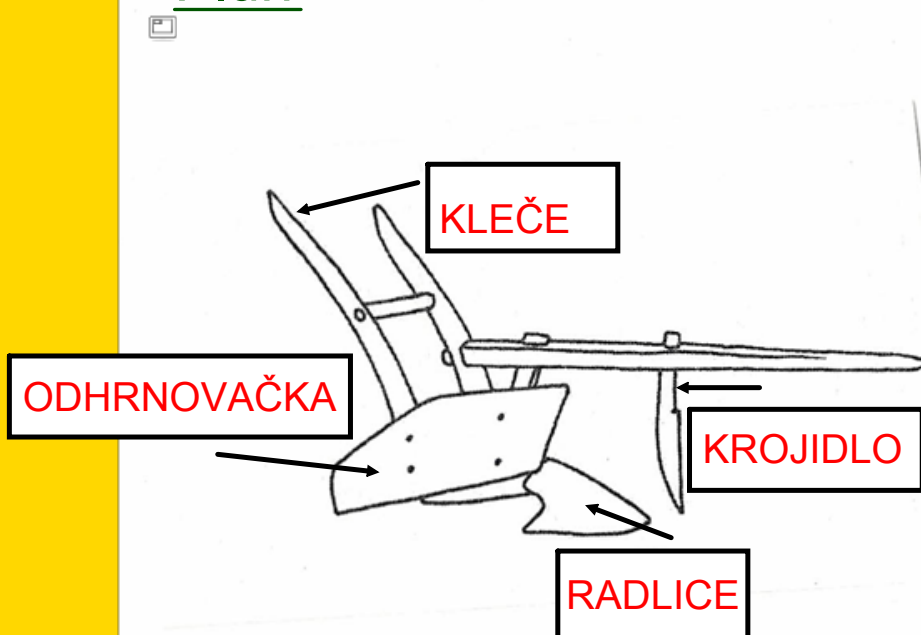
Orba pluhem

<http://www.historieweb.cz/bez-orani-chleba-neni>

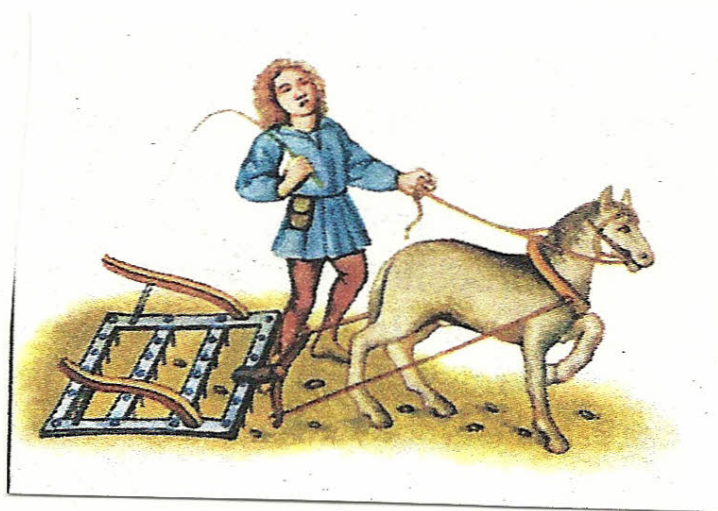
Marcela Spěváčková Venkov ve vrchoném středověku
VY_32_INOVACE_233

Pluh

Marcela Spěváčková Venkov ve vrchném středočku
VY_32_INOVACE_233

Vláčení pole branami

4

Marcela Spěváčková Venkov ve vrcholném středověku
VY_32_INOVACE_233

Zapřahání koně do chomoutu

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Chomout>

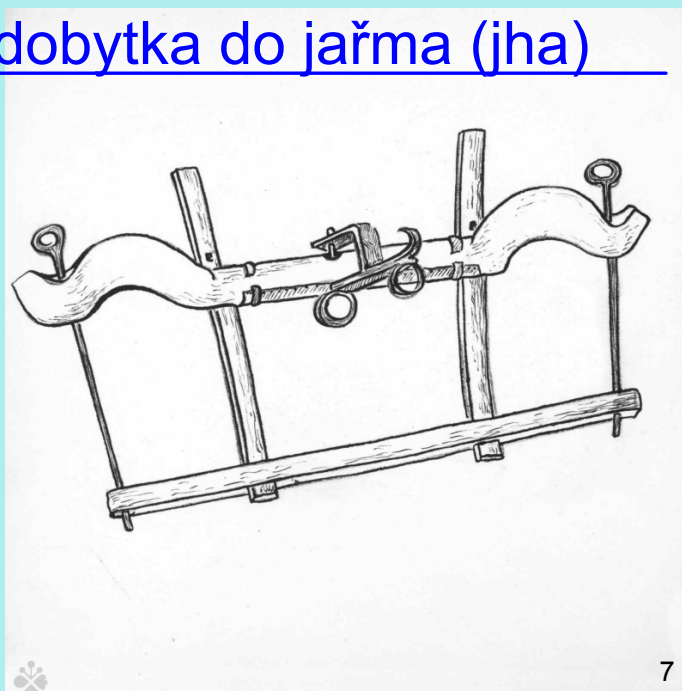

Marcela Spěváčková Venkov ve vrchoném středočku
VY_32_INOVACE_233

Zapřahání hovězího dobytka do jařma (jha)

<http://www.curiavitkov.cz/prace11.html>

<http://www.ludovakultura.sk/index.php?id=776>

Marcela Spěváčková Venkov ve vrchném středověku
VY_32_INOVACE_233

Setí

<http://www.curiavitkov.cz/prace11.html>

Marcela Spěváčková Venkov ve vrcholném středověku
VY_32_INOVACE_233

Sklizeň obilí srpem

9

Brousek

<http://www.curiavitkov.cz/prace11.html>

Srp

10

Marcela Spěváčková Venkov ve vrchném středověku
VY_32_INOVACE_233

Sklizeň a svoz obilí

<http://studio.abalon.cz/cns/#>

Marcela Spěváčková Venkov ve vrcholném středověku
VY_32_INOVACE_233

Uskladnění

<http://www.curiavitkov.cz/prace11.html>

Marcela Spěváčková Venkov ve vrchném středověku
VY_32_INOVACE_233

Mlácení obilí cepem

14

13

<http://www.curiavitkov.cz/prace11.html>

Marcela Spěváčková Venkov ve vrchném středověku
VY_32_INOVACE_233

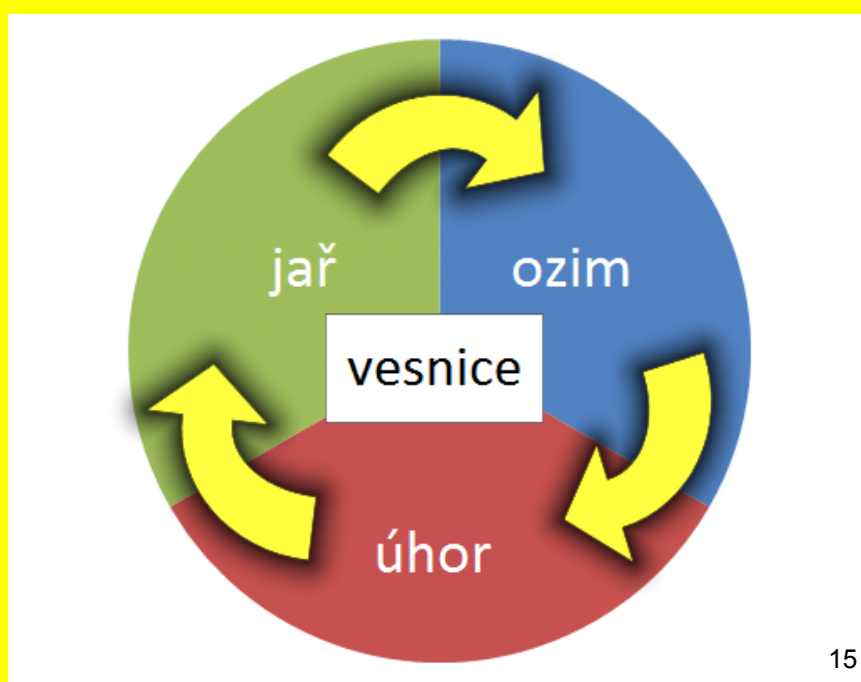
Trojpolní hospodaření

1. R O K	 OZIM	 JAŘ	 ÚHOR
2. R O K	 ÚHOR	 OZIM	 JAŘ
3. R O K	 JAŘ	 ÚHOR	 OZIM

Marcela Spěváčková Venkov ve vrchném středožku
VY_32_INOVACE_233

Trojpolní hospodaření

15

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Crop_rotation_-_cs.png

Marcela Spěváčková Venkov ve vrchném středověku
VY_32_INOVACE_233

Kolonizace

Změny v zemědělství přinesly větší úrodu,
skončily hladomory, přibýlo lidí, zakládali nové osady

Kolonizace = osídlování nových území

Období - po roce 1100

Kolonisté a) domácí (Češi)
 b) cizí (hlavně Němci - osídlují pohraničí)

Zakládání vesnic

Mýcení lesa - kácení kmenů stromů

Odstranění pařezů ze země - klučení

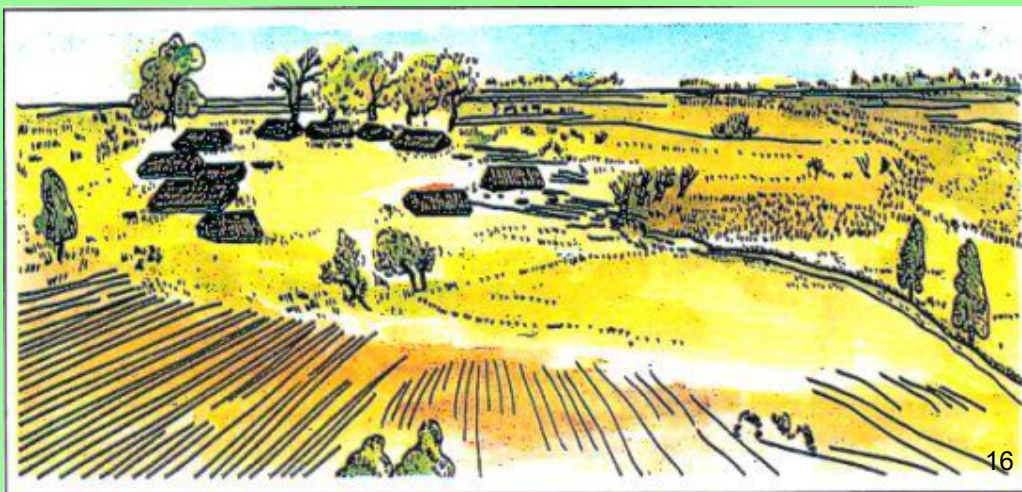
Pálení nižšího porostu a křoví = žďáření

Při žďáření se půda pohnojila popelem

Nové vesnice osvobozeny na určitou dobu (lhůtu)
od všech poplatků (názvy vesnic Lhůty, Lhoty)

Marcela Spěváčková Venkov ve vrcholném středověku
VY_32_INOVACE_233

Stavení kolem návsi - okrouhlice

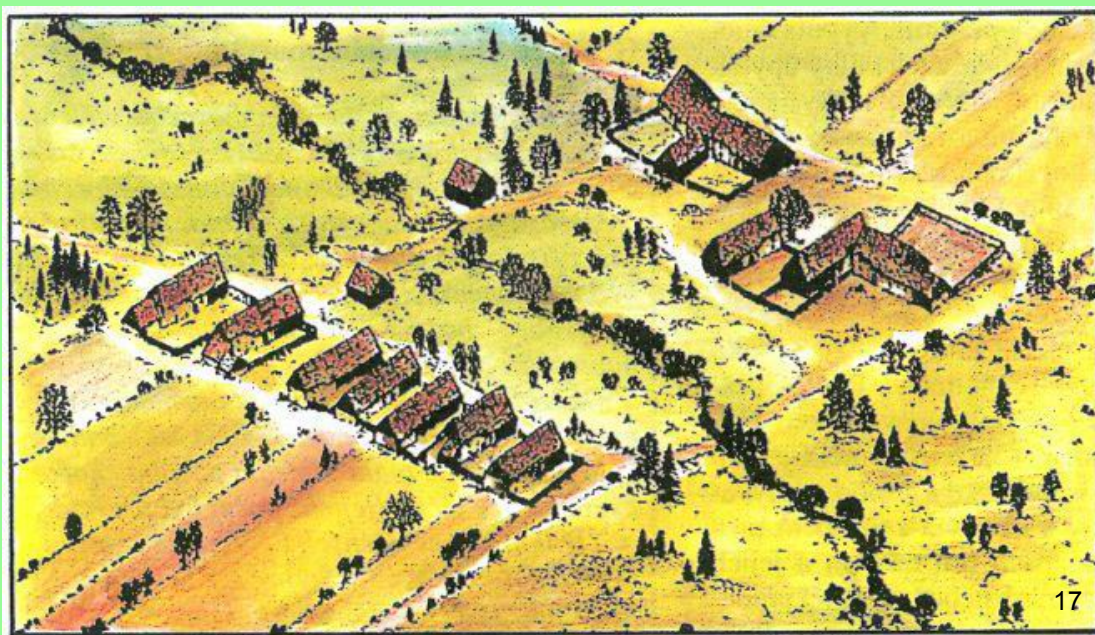

<http://skokan.kvalitne.cz/ZSO/PodobaOsidleni.htm>

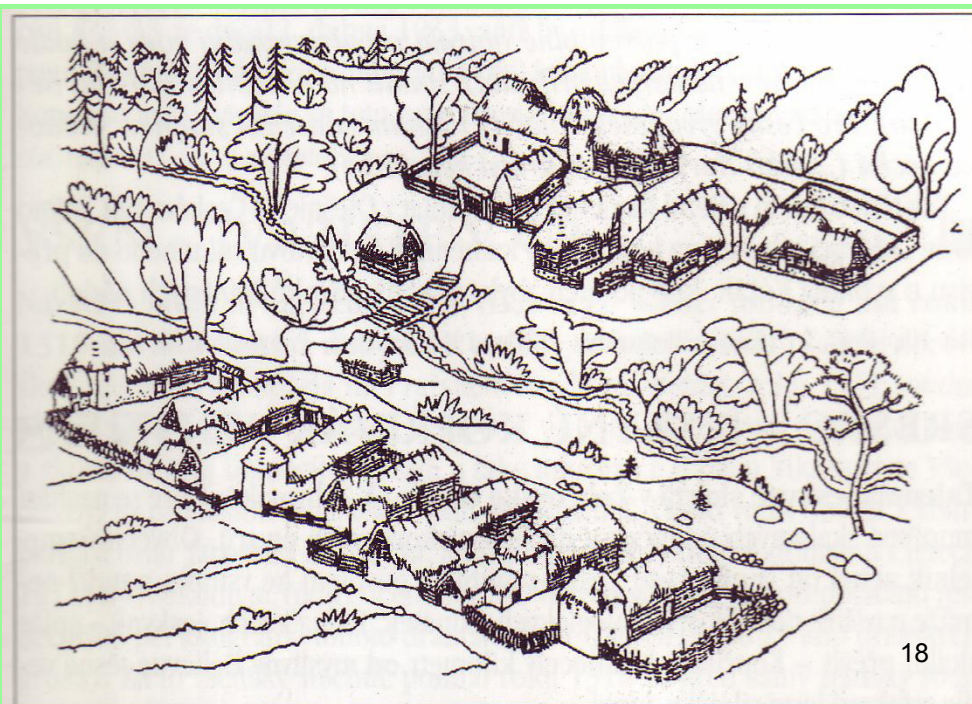
Marcela Spěváčková Venkov ve vrchoném středověku
VY_32_INOVACE_233

Stavení podél silnice

<http://skokan.kvalitne.cz/ZSO/PodobaOsidleni.htm>

Marcela Spěváčková Venkov ve vrchném středověku
VY_32_INOVACE_233

*Kolonizační vesnice 13.–14. století vypadaly takto
(podle Langer – Vařeky 1983)*

<http://www.kacanovy.cz/detail.php?xSET=lang&xLANG=&fidSTRANKY=17&fidCLANKU=5>

Marcela Spěváčková Venkov ve vrchném středověku
VY_32_INOVACE_233

Obyvatelé vesnice

Vrchnost - držitel půdy (panovník, šlechtic, církev)

Rychtář - zástupce vrchnosti, bohatý sedlák,
vybírání dávek, urovnává spory

Farář - kněz pověřený správou farnosti
vede bohoslužby, provádí křty, svatby, pohřby

Poddaní - rolníci, většina obyvatel vesnice

Marcela Spěváčková Venkov ve vrchném středověku
VY_32_INOVACE_233

Povinnosti poddaných

- 1) platit daně králi
- 2) platit poddanské dávky vrchnosti
- 3) platit desátek církvi
- 4) robotovat

Robota = práce poddaného pro vrchnost
na jejich stavbách, v lese, při úpravě cest,
později stále více na feudálních polích

Marcela Spěváčková Venkov ve vrchném středověku
VY_32_INOVACE_233

Venkov ve vrcholném středověku

Změny v zemědělství:

orba - pluh

vláčení - brány

zapřahání dobytka - chomout (koně),
jařmo = jho (krávy)

trojpolní hospodaření (jař, ozim, úhor)

➡ větší úroda ➡ více lidí ➡

kolonizace = osídlování nových území (po r. 1100)

kolonisté - domácí (Češi)
- cizí (Němci)

vesnice - kolem návsi, podél cesty

Obyvatelé - vrchnost (držitel půdy)
- rychtář (zástupce vrchnosti)
- farář (kněz, spravoval faru)
- poddaní (rolníci)

Povinnosti poddaných: a) platit daně králi
b) platit poddanské dávky
c) platit desátek církvi
d) robotovat

Zdroje:

- 1) Středověk pro základní školy, 2. díl, prof.dr. Miroslav Hroch, DrSc., Práce 1993
- 2) <http://stredoveky-jarmark.webnode.cz/zemedelstvi/>
- 3) <http://www.historieweb.cz/bez-orani-chleba-neni>
- 4) Středověk pro základní školy, 2. díl, prof.dr. Miroslav Hroch, DrSc., Práce 1993
- 5) <http://cs.wikipedia.org/wiki/Chomout>
- 6) <http://www.curiavitkov.cz/prace11.html>
- 7) <http://www.ludovakultura.sk/index.php?id=776>
- 8) <http://www.curiavitkov.cz/prace11.html>
- 9) Středověk pro základní školy, 2. díl, prof.dr. Miroslav Hroch, DrSc., Práce 1993
- 10) <http://www.curiavitkov.cz/prace11.html>
- 11) <http://studio.abalon.cz/cns/#>
- 12) <http://www.curiavitkov.cz/prace11.html>
- 13) Středověk pro základní školy, 2. díl, prof.dr. Miroslav Hroch, DrSc., Práce 1993
- 14) <http://www.curiavitkov.cz/prace11.html>
- 15) http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Crop_rotation_-_cs.png
- 16) <http://skokan.kvalitne.cz/ZSO/PodobaOsidleni.htm>
- 17) <http://skokan.kvalitne.cz/ZSO/PodobaOsidleni.htm>
- 18) <http://www.kacanovy.cz/detail.php?xSET=lang&xLANG=&fIDSTRANKY=17&fIDCLANKU=5>